

Gillbergcentrum
Sahlgrenska Akademin

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Nya farmakologiska och icke- farmakologiska behandlingar av ADHD

Mats Johnson

Överläkare

Doktorand Gillbergcentrum

Sahlgrenska Akademin

Göteborgs Universitet

Aktuell forskning

- **Collaborative Problem Solving** – en kognitiv träningsmetod för barn och ungdomar med problemskapande beteende (Johnson et al. 2012)

- **Nya läkemedel för ADHD hos barn och ungdomar**
 - Lisdexamfetamin (Elvanse) (Coghill et al. 2013, 2014, Banaschewski et al. 2013)
 - Guanfacin (Intuniv) (submitted)

Collaborative Problem Solving (Ross Greene, PhD, Harvard)

Antagande: Barn med problembeteenden
har bristande förmågor inom områdena:

- Exekutiv förmåga
- Språkbearbetning
- Emotionell reglering
- Kognitiv flexibilitet
- Social förmåga

CPS-metoden syftar till att lösa
problemsituationer och träna dessa förmågor

Exempel på bristande förmågor

Emotionell reglering

- Svårt att hålla sig lugn och tänka rationellt
- Irritabel
- Frustrationskänslig
- Ängslig

Nr uppstar problembeteende?

Vid inkompatibilitet - nr barnets
bristande fbrmaga krockar med att
omgivningen **kraver den fbrmagan**

= da har man ett olst problem

CPS-metoden

1. Identifiera bristande förmågor
2. Analysera orsaker till olösta problem, både från barnets och den vuxnes perspektiv
3. Enas om ett bra sätt att lösa problemet
4. Träna på problemlösningen (och den bristande förmågan)

Detta gör barnets reaktioner mer förutsägbara och skapar rimliga förväntningar

CPS fokuserar helt på proaktiva åtgärder

CPS – öppen pilotstudie

- 17 barn i 7-13 års ålder
- ADHD + Trotssyndrom (ODD)
- Normal begåvning

Alla utreddes neuropsykiatriskt, testades med WISC-IV

Utfallsmått, frågeformulär: 5-15, SNAP-IV, Conners' 10 frågor, Family Burden, CGI-I

Samtal varje vecka, totalt ca. 10 samtal hos terapeut
(3 månader)

Utvärdering hos oberoende bedömare

Johnson M, Östlund S, Fransson G, Landgren M, Nasic S, Kadesjö B, Gillberg C, Fernell E (2012). Attention-deficit/hyperactivity disorder (ADHD) with oppositional defiant disorder (ODD) in Swedish children – an open study of Collaborative Problem Solving, *Acta Paediatrica*, 101: 624-30.

CGI-Improvement

1. Våldigt mycket bättre
2. Mycket bättre
3. Något bättre
4. Oförändrad
5. Något sämre
6. Mycket sämre
7. Våldigt mycket sämre

CPS-studien

Resultat - Global förbättring

Efter behandlingsperioden (3 mån)

• CGI-I	2-1	53%
	3-4	47%

Därefter fick 8 barn, som inte förbättrats i sina ADHD-symtom, medicinering för sin ADHD

Uppföljning efter ytterligare 6 månader

• CGI-I	2-1	81%
	3-4	19%

Nya läkemedel för ADHD

- **Lisdexamfetamin (Elvanse)** – ökar dopamin och noradrenalin i prefrontala cortex och striatum
- Inaktiv prodrug – aktiveras genom spjälkning av enzym i blodet
- Långverkande >13 timmar
- Stor effektstorlek (1.5-1.8)
- Studier USA och Europa:
 - Flera korta (2-3 mån) dubbel-blinda placebokontrollerade studier och långtids öppna studier (1-2 år)
- Biverkningar: Typiska för centralstimulantia: Aptitlöshet, viktnedgång, sömnsvårigheter, pulsökning

Nya läkemedel för ADHD

- **Guanfacin (Intuniv)** – stimulerar alfa-2A receptorer i prefrontala cortex (liksom noradrenalin gör)
- Långverkande – upp till 24 timmar
- Effektstorlek 0.7-0.9
- Studier USA och Europa:
 - Flera korta (2-3 mån) dubbel-blinda placebokontrollerade studier och långtids öppna studier (2 år)
- Biverkningar: Trötthet, sedering, huvudvärk, lågt blodtryck

Gillbergcentrum
Sahlgrenska Akademin

GÖTEBORGS UNIVERSITET

